

De Stentor

15 NOVEMBER 2013

Wat ons gaande houdt'

Zandvoort naar woonhuis en het goede leven.

ven over mijn spiritualiteit. En ja, dan ontcom je niet aan een klein inkijkje in je privéleven." Het syndroom van Marfan is een erfelijke aandoening. „Maar ik ben een mutant,” constateert ze

nuchter. „Het is gelukkig niet bij mijn broers en zussen gevonden. Mijn kinderen hebben wel vijftig procent kans om het te krijgen.” En meteen de onuitgesproken

vraag met een glimlach beantwoordend: „Nee, ik heb geen kinderen. Ook nooit een kindervens gehad. Nou ja, misschien een poojsje. Maar dat had vooral te ma-

ken met een bepaalde levensfase en de behoefte om bij mijn vrienden te blijven horen. Die kregen namelijk wel allemaal een gezin en stonden dagelijks bij het

‘Niet minder doopsgezind, wel meer katholiek’

In ‘Verlangen als antwoord’ blikt Holkje van der Veer dankbaar terug op haar doopsgezinde opvoeding.

Het ‘Open Huis’ op vrijdagavond waar moeder koffieschonk, vader gedichten voorlas en ook zwervers graag langskwamen om mee te tafeltennissen of te volksdansen. De jeugdsoos ‘De Kelder’ aan het Amsterdamse Singel. Haar verblijf in op de ‘heilige heuvel’ in de Zwitserse Jura: internationaal studiecentrum Bienenberg, waar ze leefde en studeerde met ‘dopere’ jongeren uit Zwitserland, Frankrijk, Rusland, Duitsland, de VS, Cana-

da en Paraguay. Tijdens de boekpresentatie op 26 oktober vatte ze haar identiteit kernachtig samen: „Ik ben nu niet minder doopsgezind, maar wel meer katholiek.” Met bewondering roemt ze de solidariteit en maatschappelijke betrokkenheid van de doopsgezinden: „Ze zetten zich in voor dak- en thuis-

► Door de toenadering tot de katholieke kerk werd Holkje van der Veer niet minder doopsgezind.

lozen, verzorgen opleidingen voor kansarme jongeren et cetera - allemaal zonder bekeringsdrang! Zo leerde ik van jongs af omgaan met mensen aan de onderkant van de samenleving.” De geschiedenis van de doopsgezinden noemt ze ook ‘heel bijzonder’. Rond 1625 kozen protestanten in Zwitserland, Duitsland en Nederland voor de volwassenendoop, wat hen de naam ‘Wederdopers’ of ‘Dopers’ (Duits: ‘Täufer’) bezorgde. Andere kernwaarden waren persoonlijke geloofsvrijheid (onafhankelijk van dogma’s en overheden!), geweldloosheid en de weigering om

een eed te zweren. In de Nederlanden organiseerde de Friese ex-pastoor Menno Simons (1496-1561) de Dopers tot een genootschap. Hij predikte afzondering van ‘de wereld’ en letterlijke interpretatie van de Evangelien. In 1678 raakten de Dopers daarover verdeeld in behoudende ‘mennonieten’ versus progressieve ‘doopsgezinden’. Na jarenlang te zijn verketterd en vervolgd, werden de Dopers tenslotte door calvinisten en katholieken ‘gedoogd’. Van der Veer: „Net als Joden mochten ze niet werken in overheidsdienst en gingen daarom vaak in de

handel. Zodoende hebben ze zich wereldwijd verspreid, soms als besloten gemeenschappen. Zo hebben de Amish en mennonieten dezelfde kerkelijke wortels. Op de Bienenberg ontmoette ik jongeren van diverse vertakkingen, met heel andere normen over alcohol, tabak en seksualiteit dan ik. Maar we deelden de saamhorigheid en zelfbewustzijn: dat wij deel uitmaakten van een traditie die toch wel iets heeft betekend voor de individuele vrijheid van christenen...!”

www.doopsgezind.nl

In 1984 kwam Holkje van der Veer, studente aan de sociale academie, stage lopen bij de Zwolse dominicanen. Bijna twintig jaar later presenteert ze haar boek 'Verlangen als antwoord': het verhaal van een doopsgezind meisje dat geleidelijk dominicanes werd. 'Ik ben met een religieuze snaar geboren.'

door Margaretha Coornstra

Persberichten vooraf legden de nadruk op haar lichamelijke aandoening, maar in het boek zelf speelt die een bescheiden bijrol. Bijna achteloos noteert Holkje van der Veer (Amsterdam, 1960) de wekelijkse fysiotherapie als kind. Om vervolgens uitvoerig te verhalen hoe ze, na zo'n sessie, met haar vader de nabijgelegen neogotische Obrechtkerk binnenging en diep geraakt werd door de sacrale sfeer: „Vol bewondering keek ik om mij heen. De ramen, de muurschilderingen, het halfduister... (...) Ik weet niet hoelang zo'n bezoekje duurde, ik weet wel dat ik gelukkig was, daar in die mooie stille kerk, naast mijn vader.” Ook aan een zware rugoperatie en jaarlijkse echo's of MRI-scans maakt ze weinig woorden vuil. Slechts terloops noemt ze de naam van haar ziekte: het syndroom van Marfan. Schouderophalend: „Dat kun je gewoon opgoogelen. Als ik uitgebreid mijn fysieke problemen ga beschrijven, krijg je een ander genre boek, voor patiëntenverenigingen en zo. Maar ik wilde schrijven over mijn spiritualiteit. En ja, dan ontkom je niet aan een klein inkijkje in je privéleven.” Het syndroom van Marfan is een erfelijke aandoening. „Maar ik ben een mutant,” constateert ze

“ Ik weet wel dat ik gelukkig was, daar in die mooie stille kerk, naast mijn vader

Holkje van der Veer

■ Holkje van der Veer in het Dominicaanse klooster

nuchter. „Het is gelukkig niet bij mijn broers en zussen gevonden. Mijn kinderen hebben wél vijftig procent kans om het te krijgen.” En meteen de onuitsproken

En ja,
klein
s een
ik
rt ze

nuchter. „Het is gelukkig niet bij mijn broers en zussen gevonden. Mijn kinderen hebben wél vijftig procent kans om het te krijgen.” En meteen de onuitgesproken

vraag met een glimlach beantwoordend: „Nee, ik heb geen kinderen. Ook nooit een kinderwens gehad. Nou ja, misschien een poosje. Maar dat had vooral te ma-

ken met een bepaalde levensfase en de behoefte om bij mijn vrienden te blijven horen. Die kregen namelijk wél allemaal een gezin en stonden dagelijks bij het

schoolhek
Over kind
het leven
op medisc
„Dat kun
daad, voor

schoolhek te wachten.”
Over kinderen gesproken: heeft het leven met Marfan haar visie op medische ethiek beïnvloed?
„Dat kun je wel zeggen. En inderdaad, vooral waar het om prenatale diagnostiek gaat. In Maastricht kunnen ze ongeboren baby's ook testen op Marfan. Zo'n drie jaar geleden zat ik in de auto te luisteren naar dat radioprogramma, Stand.NL. En opeens hoor ik een vrouw zeggen: 'Ik heb twee kleine kinderen met het syndroom van Marfan. Was er maar eerder zo'n prenatale test geweest, want die kinderen hadden beter niet geboren kunnen worden.' Ja, toen moest ik wel even de auto aan de kant zetten en een traantje wegpinken. Zó overrompeld was ik door dat idee: mensen als ik mogen er dus eigenlijk niet zijn...?' Oké, ze geeft het grif toe: het syndroom van Marfan betekent 'best veel' in iemands leven. „Niet al-

leen door alle medische onderzoeken en soms ook zware ingrepen - ik ben een dure geweest voor de zorgverzekering! - maar ook door de onzekerheden in je maatschappelijk leven. Die hangen weer samen met medische geheimhouding. Puur praktisch: wanneer je als achtjarig kind gediagnosticeerd wordt met het syndroom van Marfan, kun je dan als volwassene ooit een huis kopen...? En tegenwoordig hoef je bij sollicitaties niet meer naar een keuringsarts, maar toch: in hoeverre zijn er gelijke kansen voor iemand met een kwetsbare gezondheid? In 2011 woonde ik een conferentie bij rondom 'disability studies', waar de vraag werd opgeworpen: in welk toekomstland willen we leven? In een land waar mensen met perfect afgeleverd worden, of een land dat ook plaats biedt aan diversiteit?"
Nee, bitter is ze allerminst: „Ik

heb geluk gehad dat ik in West-Europa geboren ben, dat mijn ouders toevallig vlak bij een academisch ziekenhuis woonden en dat ik zóveel medici heb getroffen die met volle inzet hebben gezocht naar oplossingen, ook gewoon voor de eer van hun vak.”

Wie haar jeugtherinneringen leest, concludeert al gauw dat ze ook wijze ouders heeft gehad. „Jazeker, dat is waar. Zij redeneerden: desnoods maar een paar jaar langer naar school, maar als je blijft wél naar die leuke montessorischool! En ik werd thuis absoluut niet zielig gevonden, hoor.”
De vraag of ze in God gelooft, beantwoordt ze altijd positief. „Ik ben met een religieuze snaar geboren, het zit als het ware in mijn genen. Maar geloof in God heeft

voor mij ook sterk te maken met ervaring. Mijn belangrijkste ervaring is die van het verlangen. En dan bedoel ik niet alleen naar het hiernamaals. Nee, wie ziek is verlangt naar actief meedoen: zelf eten, zelf naar de wc gaan en zo telkens een stapje verder. Inclusief het verlangen: ik wil participeren in de maatschappij, ik wil worden gezien temidden van alle anderen! Maar 'verlangen' impliceert ook dat er een toekomst en een doel is. Met mijn verlangen voeg ik dus in bij die lange bijbelse stroom van mensen. Het is verlangen dat ons gaande houdt.”
Mag je daarbij denken aan de woorden van Augustinus: 'Onrustig is ons hart, totdat het rust in U'...? Holkje van der Veer: „Precies. En het antwoord op dat verlangen is je eigen leven.”
.....
Holkje van der Veer / 'Verlangen als antwoord'. Ten Have, oktober 2013.